

Anti-pestprotocol

Inleiding

1.1 Belang van een anti-pestprotocol

Ieder kind is uniek. En ieder kind heeft recht op een veilig klimaat waarin het opgroeit. Helaas is het zo dat veel basisschoolleerlingen worden gepest. Dit is een probleem wat het welzijn en de ontwikkeling van kinderen ernstig bedreigt. De Zuidvliet wil daarom een actief veiligheidsbeleid voeren waarin leerlingen een veilig klimaat geboden wordt. Alleen in een sociaal pedagogisch klimaat waarin iedereen zich veilig, betrokken, ondersteund en geaccepteerd voelt kan een kind zich ontwikkelen. Een goed klimaat wordt door iedereen en voor iedereen gecreëerd!

1.2 Uitgangspunten

De uitgangspunten van de Zuidvliet ten aanzien van pesten en hoe dat het beste kan worden aangepakt worden hieronder beschreven.

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep. Natuurlijk is het ook een probleem voor de leerkrachten en de ouder(s)/verzorger(s).
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

1.3 Methodes voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

HiRO is een lesmethode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen waarbij ervarend leren centraal staat.

Het doel van HiRO is om een veilig klimaat te waarborgen, waarin het kind fouten durft te maken, zich weet te uiten en waarin samenwerking met andere leerlingen goed verloopt.

Binnen HiRO zijn belangrijke waarden vanuit judo zoals o.a. respect, discipline en weerbaarheid meegenomen als basis voor het programma HiRO met als motto: leren door te doen! En vooral met veel plezier.

HiRO zorgt samen met de leerkracht voor een stevig fundament, zodat elk kind de juiste startpositie heeft om te leren.

Naast de digitale HiRO-omgeving, gecombineerd met fysieke lessen, zorgt HiRO voor een aanpak die niet alleen kinderen, maar de hele klas in haar kracht zet. De lessen vormen de basis van sociale vaardigheden die kinderen meekrijgen en waar zij hun hele leven profijt van hebben.

HiRO is een complete methode waarbij er 1x in de week een les gegeven wordt vanuit de 7 judowaarden

Vertrouwen 'op elkaar kunnen rekenen'
Samenwerken 'elkaar altijd helpen'
Respect 'alles en iedereen in hun waarde laten'
Beheersing 'in balans blijven'
Weerbaarheid 'sterk staan en volhouden'
Discipline 'doen wat nodig is'
Plezier 'lachen en veel lol maken'

De andere dagen start de dag met een korte energizer om vooral bewegend te werken aan de judowaarden.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Onderbouw: Binnen de kijkregistratie houden we ook de sociaal emotionele ontwikkeling in de gaten binnen de lijnen:

- * basiskenmerken
- * betrokkenheid
- * zelfbeeld
- * relatie met andere kinderen
- * relatie met volwassenen
- * spelontwikkeling

Midden/bovenbouw:

Naast het Leerlingvolgsysteem CITO voor de vorderingen op leergebied, hanteren wij het leerlingvolgsysteem ZIEN. De leerkracht vult twee maal per jaar (in november en april)het leerlingvolgsysteem in op basis van observaties en gesprekken met de leerlingen. Naast Zien heeft de leerkracht dagelijkse gesprekjes met de leerlingen. Verder vullen de leerlingen van groep 5 t/m 8 één keer per jaar een vragenlijst in via Parnassys. Dit is een tevredenheidsmeting(monitor) onder de leerlingen op het gebied van oa sociale veiligheid. Op basis van alle gegevens die we verkrijgen uit bovenstaande volgsystemen gaan wij aan de slag met gerichte hulp voor de leerlingen. Ook op het gebied van pesten zetten wij actie in. (Zie Stappenplan in dit document)

Eén keer per jaar heeft de leerkracht, naast de dagelijkse gesprekjes, een kindgesprek met elke leerling apart. In dit gesprek wordt gevraagd of het kind zich veilig voelt, of er situaties zijn waarin het wordt gepest etc.

2. Begripsomschrijving

Om pestgedrag te kunnen signaleren moet eerst duidelijk zijn wat het verschil is tussen pesten en plagen en welke rollen er onderscheiden worden bij pesten. Deze begrippen worden in dit hoofdstuk afgebakend.

2.1 Wat is pesten ?

o.b.s de Zuidvliet hanteert de volgende beschrijving:

Pesten is het structureel en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met structureel wordt bedoeld dat het kind steeds maar weer het mikpunt is van gemene en kwetsende opmerkingen en/of handelingen. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan.

Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van machtsverschil. Slachtoffers zijn minder sterk dan pesters en kunnen zich niet goed verdedigen.

2.2 Het verschil tussen plagen en pesten.

Het verschil tussen pesten en plagen is soms erg moeilijk aan te geven. De Zuidvliet onderscheidt een aantal factoren die plagen van pesten onderscheiden.

- Pesten gebeurt met opzet, plagen niet.
- Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe tussen verschillende personen.
- Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk. Bij plagen is het dus niet de bedoeling iemand bewust te kwetsen.

2.3 Vormen van pesten.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Hieronder staat een overzicht van de verschillende vormen.

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen.
- Materieel :het bewust kapot maken of afpakken van iemands eigendommen.
- Verbaal: uitschelden en steeds weer opnieuw vervelende opmerkingen maken.
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden.

2.4 Welke rollen onderscheiden we bij het pesten?

Uit onderzoek blijkt dat bijna ieder kind in de groep een rol heeft bij pesten. Het is heel belangrijk om verschillende rollen te onderscheiden. Onze school hanteert de volgende indeling:

- Pester: initiatiefnemer van het pesten.
- Assistent : doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten.
- Versterker: doet niet direct mee, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten.
- Slachtoffer: het gepeste kind.
- Verdediger: komt op voor het slachtoffer.
- Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.

2.5 Wat zijn de signalen voor een peetsituatie ?

In deze paragraaf worden signalen beschreven die er op kunnen wijzen dat een kind pest of gepest wordt. Het is niet altijd gemakkelijk om pesten te signaleren. Het gebeurt vaak buiten het zicht van volwassenen. De onderstaande signalen kunnen erop wijzen dat een kind gepest wordt, maar het hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om een verandering in het gedrag van het kind.

Veel signalen zijn met name in de thuissituatie zichtbaar. Het is dus voor ouders heel belangrijk kennis te nemen van deze signalen.

Signalen die erop zouden kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

- Het kind is bang om naar school te gaan en/of wijkt af van de normale route naar en van school.
- Het kind wil graag naar school gebracht worden door de ouders/verzorgers.
- Het kind wil om onduidelijke redenen thuis blijven.
- Het kind klaagt, wanneer het naar school moet, over ziek zijn.
- Het kind komt thuis met kapotte kleding/spullen.
- Het kind raakt spullen kwijt.
- Het kind raakt zakgeld kwijt of vraagt om geld.
- Het kind is stil, trekt zich terug en lijkt geen zelfvertrouwen meer te hebben.
- Het kind is angstig en gespannen.
- Het kind heeft weinig eetlust.
- Het kind heeft nachtmerries of huilt zich in slaap.
- Het kind heeft verwondingen en onverklaarbare blauwe plekken.
- Het kind is chagrijnig, snel boos of lastig.
- Het kind speelt niet met vriendjes, ook niet op school.
- Het kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor het gedrag. Er zijn ook signalen waar te nemen die erop kunnen wijzen dat een kind de Pester is.
- Het kind doet op een overdreven manier stoer.
- Het kind is tegendraads en opstandig.
- Het kind kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander.
- Het kind roddelt of verspreid vervelende geruchten.
- Het kind is agressief
- Het kind heeft slechte schoolprestaties.

3. Aanpak

De Zuidvliet hanteert zowel een preventieve als een curatieve aanpak om het pesten tegen te gaan. Deze onderwerpen komen in dit hoofdstuk aan bod. Er wordt aandacht besteed aan de manier waarop de school het pesten wil voorkomen en, mocht het pestincident zich voordoen, welke maatregelen onze school neemt om een dergelijk incident op te lossen.

3.1 De preventieve aanpak.

Om een positief pedagogisch klimaat te creëren waarin pesten niet thuishoort hanteren wij de volgende aanpak.

- Door in het begin van het schooljaar aan een positief groepsgevoel te werken ontstaat er vaak een positief klimaat waar de rest van het jaar in gewerkt kan worden. We starten het schooljaar met de lessen van de methode Kwink. Door verschillende werkvormen tussen de leerlingen en met de leerkrachten wordt er gewerkt aan een positieve start. Schoolbreed wordt er ook gewerkt volgens de methodiek van Goed van Start.
- In de eerste weken van het schooljaar worden er klassenregels en afspraken gemaakt door de leerlingen zelf. Zo vergroot je hun betrokkenheid bij het vormen van een positieve sfeer in de klas en het behouden hiervan. Op deze ,door de leerlingen gemaakte regels, wordt regelmatig teruggekomen en deze worden bijgesteld en eventueel aangepast.
- Er wordt gewerkt in alle groepen met een consequentieladder. Bij deze ladder en de kleuren horen vaste regels. Na een waarschuwing gaat de knijper naar beneden en eenmaal op oranje of rood dan mag je niet meedoen aan de groepsbeloning. Na oranje komt er een schrijfpdracht en bij rood is er contact met ouder(s), verzorger(s).
- Elke week wordt er een les gegeven uit de methode Kwink. Door deze lessen blijven we werken aan de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Vanzelfsprekend worden deze lessen ook gegeven op momenten dat een bepaald onderwerp op dat moment actueel is.
- Verder werken we in de groepen met coöperatieve leerstrategieën, verschillende werkvormen waarbij leerlingen van en met elkaar leren in teams. Zo leren de leerlingen omgaan met verschillen tussen medeleerlingen binnen een leerproces.
- Eén keer per jaar heeft de leerkracht, naast de dagelijkse gesprekjes, een kindgesprek met elke leerling apart. In dit gesprek wordt gevraagd of het kind zich veilig voelt, of er situaties zijn waarin het wordt gepest etc. Ook vult de leerkracht voor elke leerling 2x per jaar ZIEN in. Nav de antwoorden wordt er ,indien nodig, actie ingezet .
- De sociale veiligheidscoördinator komt in de klassen om zichzelf zichtbaar bij de leerlingen te maken. Zo weten zij bij wie ze terecht kunnen om een afspraak te maken, als een kind ergens mee zit. Dit kunnen zorgen zijn m.b.t. pesten maar ook andere dingen.
- Er worden gastlessen verzorgd door professionele mensen (Indigo, SMWO) over het gevaar van pesten.

3.2 De curatieve aanpak.

Mochten er pestincidenten voorkomen dan nemen wij de volgende maatregelen om deze op te lossen:

Curatieve aanpak onderbouw.

In de onderbouw groepen 1 en 2 krijgen de leerlingen eerst een waarschuwing en daarna de consequentie. Deze wordt afgestemd op de leerling. Ouders worden van ongewenst gedrag op de hoogte gesteld.

Curatieve aanpak midden-en bovenbouw.

In de groepen 3 tm 8 krijgen kinderen bij de eerste keer pestgedrag een serieuze waarschuwing. Dit gebeurt d.m.v. een gesprekje met de pester, de gepeste en de groepsleerkracht. Gaat het pesten ondanks deze waarschuwing toch door, dan wordt er voor de Pester een sanctie gesteld. Wanneer dit gebeurt, volgt een gesprekje met de pester, de gepeste en de veiligheidscoördinator. Ook worden de ouders van alle betrokken partijen ingelicht.

Vertoont de pester hetzelfde pestgedrag binnen een tijd van 3 weken dan volgt er een gesprek met de pester, de gepeste, met ouders en leerkrachten onder begeleiding van de veiligheidscoördinator en/of de directie.

Er wordt dan een handelingsplan opgesteld om het gedrag te voorkomen. Als het handelingsplan van kracht is wordt er elke week een gesprek gevoerd met de gepeste en de pester om te kijken hoe de situatie op dat moment is.

In de bovenbouw zal de pester in zijn eigen tijd werk krijgen wat hij/zij moet maken. Dat werk is het maken van een werkstuk over pesten en de gevolgen daarvan. In de groepen 3 en 4 zal dit meer zijn in de vorm van een tekening maken met woordjes erbij.

Voor alle groepen geldt:

*Alle leerkrachten gebruiken dezelfde regels en de consequenties bij het pesten en houden zich aan de afspraken uit dit protocol.

*Ouders worden in een vroeg stadium al op de hoogte gesteld door de eigen leerkracht van de pester/gepeste. Dit door ouders uit te nodigen of via een telefonisch gesprek. Mochten ouders er niet zijn, dan sturen we die dag een mail om vervolgens daarna tot een mondeling gesprek te komen.

Ook de periode daarna houdt de leerkracht regelmatig contact met de ouders over het kind. Ook over positieve veranderingen is er contact !

*Aantekeningen over pestgedrag etc. worden in Parnassys gezet en besproken met de veiligheidscoördinator.

3.3 Wat te doen als de curatieve aanpak niet helpt ?

Het kan voorkomen dat, ondanks dat de curatieve aanpak herhaaldelijk is toegepast, het pesten blijft bestaan. Vaak is er dan iets anders aan de hand met de pester.

Mocht dit voorkomen dan neemt de school de volgende stappen:

- Contacten leggen met ouder(s) /verzorger(s).
- Contacten leggen met externe instanties zoals het CJG (SMWO) waar ook de GGD arts bij betrokken is.
- In het uiterste geval brengt de school de externe vertrouwenspersoon op de hoogte en vraagt advies.

Schorsing en verwijdering:

Bij schorsing en verwijdering handelen we volgens het protocol: Schorsing en verwijdering.

Leerlingen kunnen van school worden gestuurd voor een korte tijd (schorsing) of voorgoed (verwijdering). Zoiets gebeurt alleen als het kind zich zeer ernstig misdraagt en er gevaar is voor anderen binnen de groep, school; wangedrag. De beslissing over schorsing of verwijdering van een leerling wordt genomen door het schoolbestuur. Voordat zo'n besluit kan worden genomen, moeten eerst de groepsleerkracht en de ouders van meerdere partijen worden gehoord.

Het schoolbestuur kan een leerling maximaal 4 dagen per schooljaar schorsen.

Gedurende de schorsing voorziet de school de leerling van huiswerk, waardoor het kind geen onderwijsachterstand oploopt. Als het besluit tot verwijdering eenmaal is genomen, mag een schoolbestuur de leerling niet onmiddellijk van school sturen. Het bestuur moet namelijk eerst proberen om een andere school te vinden voor de leerling. Lukt dit niet, dan mag de school na acht weken de leerling de toegang tot de school weigeren. Als het schoolbestuur een leerling wil schorsen of verwijderen dan moet het bestuur daarover eerst met de ouders overleggen. Levert dat overleg niets op, dan kunnen de ouders aan de onderwijsinspectie vragen om te bemiddelen. Blijft het schoolbestuur bij haar besluit, dan kunnen de ouders schriftelijk bezwaar aantekenen. In dat geval moet het bestuur binnen vier weken, eveneens schriftelijk, op dat bezwaarschrift reageren. Als het schoolbestuur dan nog blijft bij het besluit de leerling te verwijderen, dan kunnen de ouders in beroep gaan bij de rechter.

4. Organisatie.

Binnen Alberoscholen zijn alle medewerkers verantwoordelijk voor de sfeer binnen de organisatie.

De directie van de desbetreffende scholen en het bestuur vormen de groep die er op toeziet dat de regels van het pestprotocol door de medewerkers worden nageleefd. Tevens zorgen de leerkrachten en de pest coördinatoren van de scholen dat de aanpak uit dit plan uitgevoerd wordt als er zich een pestsituatie voordoet . Mochten er situaties voordoen waarbij externe instanties betrokken moeten worden dan zijn dat de onderstaande instanties.

In extreme situaties wordt de externe vertrouwenspersoon ook op de hoogte gebracht.

De directie van de school.

dezuidvliet@alberoscholen.nl

De veiligheidscoördinator binnen de school is:

Mevr. H de Groot

h.degroot@alberoscholen.nl

De vertrouwenspersonen binnen de school zijn :

Mevr M Wisse

m.wisse@alberoscholen.nl

Mevr. L van den Boogaard

l.vandenboogaard@alberoscholen.nl

De externe vertrouwenspersoon binnen Albero is: Mevr A de koning

a.dekoning@alberoscholen.nl

Externe instanties: CJG waar ook de GGD arts onder valt.

Pestprotocol opgesteld Kortgene september 2019

Bijgewerkt in oktober 2019.

Door: L. van den Boogaard